

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

A decorative graphic consisting of four triangles: a solid black triangle pointing up at the top center, a solid grey triangle pointing down at the top right, a solid grey triangle pointing up at the bottom left, and a solid grey triangle pointing up at the bottom right.

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

PROFESINIO PERDEGIMO PASIREIŠKIMAS TARP ANESTEZIJOS IR INTENSYVIOSIOS TERAPIJOS SLAUGYTOJŲ

Darbo autorė. Alina ZAIKO (IV kursas).

Darbo vadovės. Lekt. Rita URBANAVIČĖ, lekt. Lina GEDRIMĖ, VU MF Sveikatos mokslų institutas, Slaugos katedra.

Darbo tikslas. Išanalizuoti anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų profesinį perdegimą.

Darbo metodika. Atliktas kiekybinis tyrimas, anoniminė anketinė apklausa. Anketą sudarė sociodemografiniai klausimai ir Perdegimo darbe vertinimo instrumentas (angl. Burnout assessment tool (BAT)), kuris sudarytas iš keturių pagrindinių perdegimo simptomų subskalių: išsekimas, psichinis atsiribojimas, kognityvinis pakenkimas, emocinis pakenkimas, ir dviejų nebūdingų, bet patiriamų perdegimo simptomų subskalių: psichologiniai nusiskundimai ir psichosomatiniai nusiskundimai. Gautas VU MF SMI Slaugos katedros Etikos komisijos leidimas (Nr. (1.3) 150000-KT-203), instrumento autorių sutikimas. Duomenų rinkimas vyko nuo 2022 m. gruodžio iki 2023 m. kovo mėn. vienoje Vilniaus miesto ligoninių. Tyrime dalyvavo 144 slaugytojų, kurie atitiko nustatytus kriterijus. Tyrimo duomenų statistinei analizei atlikti naudota „SPSS 29.0“ programa.

Rezultatai. Dauguma (95,1 proc.) tyrimo dalyvių buvo moterys virš 40 metų amžiaus, gyvenančių santuokoje (43,1 proc.) ir turinčių vaikų (54,9 proc.). Beveik pusė (45,1 proc.) respondentų turėjo daugiau nei 20 m. darbo stažą. Didžioji apklaustųjų dalis dirbo pilnu etatu (38,2 proc.) ar net daugiau (58,3 proc.) ir dauguma (68,8 proc.) dirbo mišriu grafiku. Išsekimo subskalės vidurkis buvo aukštesnis, nei likusių subskalių įverčiai ($p < 0,001$), nebūdingi, bet patiriami perdegimo simptomai pasireiškėda dažniau, nei bendras perdegimas darbe ($p < 0,001$). Visose subskalėse dauguma tiriamųjų turėjo vidutinį perdegimo darbe lygį, dominavo išsekimas (13,9 proc.) ir nebūdingi, bet patiriami perdegimo simptomai (8,3 proc.). Iš pagrindinių perdegimo simptomų dominavo išsekimas – didelių pastangų reikalavimas darbe, fizinis išsekimas ir sunkumas atgauti jėgas po darbo. Iš psichinio atsiribojimo subskalės – entuziazmo darbe stoka, o iš kognityvinio pakenkimo – užmaršumas ir išsiblaškyimas darbe bei sunkumai susikaupti. Iš emocinio pakenkimo subskalės dominavo susierzinimas, jei darbe kažkas vyksta ne taip, kaip norėtusi. Iš nebūdingų, bet patiriamų perdegimo simptomų dominavo – jaučiama įtampa, stresas, polinkis nerimauti ir sunkumai užmiegant. Iš psichosomatinių nusiskundimų dažnesni buvo galvos ir pečių juostos skausmai. Ilgesnė miego trukmė buvo susijusi su mažiau jaučiamu išsekimu ($r = -0,40$, $p < 0,01$) ir rečiau jaučiamais nebūdingais perdegimo simptomais ($r = -0,31$, $p < 0,01$). Kuo didesnis išsekimas, tuo dažniau pasireiškė nebūdingi, bet patiriami perdegimo simptomai. Moterų antrinių simptomų vidurkis buvo didesnis nei vyrų: $2,55 \pm 0,69$ ir $2,09 \pm 0,15$ atitinkamai,

$p < 0,001$. Slaugytojai, turintys iki 40 metų amžiaus ir mažesnį darbo stažą, jautė daugiau perdegimo darbe požymių nei vyresni ir didesnį darbo stažą turintys respondentai. Slaugytojai, neturintys vaikų, visose subskalėse surinko reikšmingai daugiau balų. Dirbantieji didesniu nei 1,0 etato krūviu surinko mažesnį bendro perdegimo darbe balų vidurkį. Ilgesnis darbo stažas ($\beta = -0,32$, $p = 0,044$) buvo susijęs su mažiau patiriamais perdegimo darbe požymiais, o vyresnis amžius ($\beta = -0,41$, $p = 0,016$) buvo apsauginis veiksnys nuo jaučiamų nebūdingų, bet patiriamų perdegimo darbe požymių.

Išvados. 1) Iš perdegimo subskalių dominavo išsekimas ir antriniai perdegimo simptomai. 2) Iš pagrindinių perdegimo simptomų dominavo didelių pastangų pareikalavimas darbe, fizinis išsekimas ir sunkumai atsigaunant po darbo dienos, stoka entuziazmo darbe, užmaršumas ir išsiblaškytas darbe, sunkumai susikaupiant, susierzinimas, kai darbe kažkas vyksta ne taip, kaip norėtūsi. 3) Iš nebūdingų, bet patiriamų perdegimo simptomų, dominavo jaučiamas stresas, įtampa, polinkis nerimauti, miego sutrikimai ir pečių juostos skausmai. 4) Miego trukmė buvo atvirkščiai susijusi su jaučiamu išsekimu darbe ir nebūdingais, bet patiriamais perdegimo požymiais. Slaugytojos moterys dažniau jautė nebūdingus, bet patiriamus perdegimo simptomus, nei vyrai. Vyresnis amžius ir ilgesnis darbo stažas buvo pagrindiniai veiksniai, susiję su mažesniu slaugytojų perdegimu darbe.

Raktažodžiai. Anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojai; profesinis perdegimas; perdegimo sindromas.